



Universiteit
Leiden
The Netherlands

ICT: hoe en wat?

Bilt, B. van der

Citation

Bilt, B. van der. (2000). ICT: hoe en wat? *Bestuurskundige Berichten*, 15(1), 3-4. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234277>

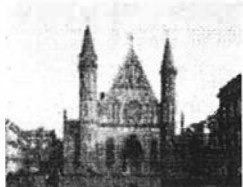
Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](#)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234277>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Inhoudsopgave

ICT: hoe en wat?	3
Bas van der Bilt	
 ICT en de Gemeente Den Haag	6
Joost van Halem	
ICT en de toekomst van de grondrechten: wat valt er nog te regelen?	9
Peter Geluk	
ICT Hoera?	13
Frans Jorna	
 Verbouwing in het huis van Thorbecke	14
Regionaal beleid en de provincie besproken aan de hand van een interview met iemand uit de bestuurspraktijk: Drs. Weterings, wethouder en Provinciale Statenlid	
Ruud Houdijk	
Defensie van de toekomst	17
Bob Swinkels	
 Stage in Europa	20
NAAM Mirko van Muijen	
STUDIE Bestuurskunde, 5 ^e -jaars	
STAGE PvdA Eurodelegatie, Max van den Berg	
STANDPLAATS Brussel	
Grondslagen van de Duitse overheidshervormingen	24
Iris Overduin	
Lustrum Logo	25
Lizet Aufderheijde	
Regels? Welke regels?	26
Mirco Rossi	
Enquête	27
Eindelijk een vak geleerd	28
Egbert Hendriks	

ICT: hoe en wat?

Bas van der Bilt

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)¹ is voor veel studenten een nieuw begrip. Het is een meer en meer gehoorde term de laatste jaren, ook in het openbaar bestuur. Van het begrip ICT bestaat geen eenduidige definitie. Een brede omschrijving zou kunnen zijn: activiteiten, producten en processen op het gebied van multimedia, simulaties, teleleren en telewerken die op efficiënte wijze voorzien in de informatiebehoefte van gebruikers. Tegenwoordig wordt wel gesproken van een ICT-revolutie: ontwikkelingen volgen elkaar in hoog tempo op, zowel wat betreft innovaties als wat betreft verspreiding binnen de maatschappij. Wat houdt de ontwikkeling nu eigenlijk in en wat is de stand van zaken binnen de overheid?

Na de Industriële Revolutie, die de samenleving drastisch veranderde, is de opkomst van ICT opnieuw een ontwikkeling die voor transformatie zorgt.

Ontwikkelingen en mogelijkheden
Wezenlijk kenmerk van de huidige ontwikkelingen is dat zij elkaar steeds sneller opvolgen. In 1847 begon het met

actueler. Door computernetwerken ontstaan betere mogelijkheden om thuis te werken.

Mogelijke knelpunten

Al met al lijkt ICT dus een keur aan nieuwe kansen te bieden, ook voor het openbaar bestuur. Desondanks brengen de nieuwe ontwikkelingen enkele problemen met zich mee voor de overheid, vooral op het gebied van sturing en handhaving. Door het wegval- len van afstanden wordt het voor be- drijven en burgers makkelijker om het nationale beleid van de overheid te ontlopen. Een voorbeeld hiervan is een fiscaal knelpunt: hoe kan belasting worden geheven over handel via inter- net?

ICT biedt echter niet al- leen kansen maar ook bedreigingen voor de overheid.



ICT-business is 'booming': zo werd in Europa in 1997 een kleine 800 miljard gulden uitgegeven in deze sector (bron:

De toetreding van de overheid tot het World Wide Web verloopt niet geheel vlekkeloos.

European Information Technology Observatory, Eito). Het traditionele rijtje productiefactoren natuur, arbeid en kapitaal lijkt te zijn uitgebreid met een vierde factor: kennis en informa- tie. Deze vierde factor lijkt steeds be- langrijker te worden ten koste van de andere drie. Automatisering is in veel instellingen inmiddels van net zo groot belang als bijvoorbeeld gas, water en elektriciteit.

de telegraaf, zo'n dertig jaar later kwam de telefoon, medio deze eeuw gevolgd door radio en televisie. Het laatste de- cennium heeft zeer veel nieuwe ont- wikkelingen te zien gegeven, zoals nog immer kleiner wordende mobiele te- lefoons en de opkomst van internet en elektronische handel. Met name het gebruik van internet is steeds meer in- geburgerd. Winkelen kan tegenwoor- dig al met de muis in de hand, het huis hoeft niet meer verlaten te worden.

Time-space distantiation

Door ICT gaan begrippen als 'afstand' en 'tijd' een andere betekenis krijgen. Steeds meer kunnen vanaf willekeurige locaties wereldwijde activiteiten wor- den ontplooid. Grote afstanden zijn met één klik van de muis razendsnel te overwinnen. Het World Wide Web maakt informatie-uitwisseling sneller en

De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid signaleert in het rap- port 'Staat zonder land' (1998) dat ver- anderingen in de samenleving ten ge- volge van de ontwikkelingen in ICT tweeërlei zijn. Aan de ene kant stimu- leert ICT internationalisering en schaal- vergroting. Afstanden vallen weg en

culturele grenzen vervagen. Tegelijkertijd lijkt echter ook het belang van het lokale toe te nemen, door angst voor verlies van 'het eigene' en het ontstaan van nieuwe lokale vestigingspatronen op economisch gebied. Beide tendenties zorgen ervoor dat de betekenis van de nationale schaal afneemt.

Den Haag en ICT

In Den Haag lijkt de opvatting dat de invloed van ICT op de samenleving in de 21e eeuw enorm zal zijn te zijn doorgedrongen. Anno 2000 staat informatisering bovenaan de politieke agenda. Het kabinet Kok-I had al de ambitie om tot de Europese kopgroep te horen op ICT-gebied. Hiertoe werd het Nationaal Actieprogramma Elektronische Snelwegen in het leven geroepen. Dit programma besteedde onder meer aandacht aan de verbetering van de kennisinfrastructuur en de ontwikkeling van elektronische dienstverlening.

De hoofdlijnen van het huidige informatiebeleid van de overheid zijn vastgelegd in het Actieprogramma 'Elektronische Overheid'. Eind 1998 heeft het kabinet met dit programma ingestemd, op voorstel van minister Van Boxtel (Grote Steden- en integratiebeleid). Doel van het programma is een impuls geven aan de overheid voor wat betreft dienstverlening aan burgers en bedrijven. Meer kwaliteit en service, effectiviteit en efficiëntie zijn de speerpunten, te bereiken door een gerichte inzet van ICT.

Het Actieprogramma 'Elektronische Overheid' richt zich gedurende de lopende kabinetsperiode op vier thema's:

- goede elektronische toegankelijkheid;
- betere publieke dienstverlening;
- betere interne bedrijfsvoering achter de overheidsschermen;
- onderzoek naar de gevolgen van ICT voor het openbaar bestuur en de democratie.

In het kader van het eerste punt zijn alle ministeries tegenwoordig online.



Onder dit punt valt ook de bouw van een internetsite die het met behulp van een gebruikersvriendelijk zoekmechanisme mogelijk maakt om overheidsinformatie op te vragen (www.overheid.nl). De toetreding van de overheid tot het World Wide Web verloopt niet geheel vlekkeloos. Er zijn knelpunten van maatschappelijke en organisatorische aard. Zo is het de vraag welke informatie wel en welke niet op internet geplaatst wordt. Een ander belangrijk knelpunt is de inbedding van de site in de rest van de organisatie, in vaktermen: de aansluiting van front-office op back-office.

Automatisering is in veel instellingen inmiddels van even groot belang als bijvoorbeeld gas en licht.

Onderwijs

De overheid hecht veel belang aan scholing in ICT. Het onderwijs dient in te spelen op de nieuwe ontwikkelingen om in internationaal opzicht de boot niet te missen. Het kabinet maakt zich dan ook sterk ervoor te zorgen dat kinderen van jongs af aan leren hoe om te gaan met moderne informatie- en communicatietechnologie (bron: regeerakkoord Kok-II). Het Actieprogramma 'Elektronische Overheid' moet ertoe leiden dat ergens deze eeuw twaalfduizend scholen, bibliotheken,

musea, archieven en andere dienstverleners met elkaar zijn verbonden via een computernetwerk. Het Nederlands onderwijs kan door ICT actueler, effectiever en aantrekkelijker worden. Het kabinet heeft hier ruim honderd miljoen gulden beschikbaar voor gesteld.

Conclusie

Concluderend kan gesteld worden dat de ICT-ontwikkelingen op vele gebieden nieuwe mogelijkheden bieden. Activiteiten kunnen beter en efficiënter worden uitgevoerd, doelgroepen kunnen beter worden bediend en de ontwikkelingen kunnen zelfs als mogelijke aanleiding fungeren om nieuwe activiteiten te ontplooiën of nieuwe doelgroepen aan te boren. ICT biedt echter niet alleen kansen, maar ook mogelijke bedreigingen voor de overheid: de maatschappelijke veranderingen kunnen raken aan het vermogen van de overheid om in het maatschappelijk verkeer in te grijpen. ICT verdient dan ook een hoge notering op de politieke agenda, wat het gelukkig steeds mer krijgt.

Literatuur

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, *Staat zonder land. Een verkenning van bestuurlijke gevolgen van informatie- en communicatietechnologie*, Rapporten aan de Regering nr. 54, SDU uitgevers, Den Haag, 1998

Elektronische hulpbronnen:

www.agro.stoas.nl/loes/ptl/ictrap/hfd2.html

www.binnenlandsbestuur.nl/content/itoverheid.htm

bounce.to/obi

www.eict.nl/contents/dromen.htm

www.webwijzer.net

¹ ICT is een term van de laatste jaren; daarvoor werd gesproken van informatietechnologie (IT).



zowel Fulltime als Parttime

Want een goede baan is een kwestie van

=Timing= uitzendteam

Sta je nog niet bij ons ingeschreven, bel dan voor meer informatie. Voor alle functies geldt m/v.

Kort Rapenburg 2 Leiden tel: (071) 512 16 17

"Sinds afgelopen zomer is Timing in Leiden actief. Een jong en enthousiast uitzendbureau, dat onmiddellijk haar interesse toonde in het Leidse studentenleven. In de tijd van de afkalvende studiebeurs en het BSA biedt Timing banen op maat."

Stap eens binnen op het Kort Rapenburg 2...